

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Poetiske Skrifter", i Heiberg, Johan Ludvig: *Poetiske Skrifter*, udg. af Carl S. Petersen , 1931-32, s. XI. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heiberg_bind01-shoot-idm139833984257360/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Morsomheder, og at hans velkendte Tilbøjelighed for personlig Satire her havde naaet Toppunktet af Frækhed, idet han i Hovedfiguren havde fremstillet en litterær Modstander, »Conversationsbladets« Redaktør og Teaterrecensent Hr. H. C. G. Profit, paa en saa utvetydig Maade, at endog hans Navn var benyttet, blot med en Omsætning af Bogstaverne. Der var da her den gunstigst mulige Lejlighed til Hævn, som ogsaa blev taget; Tæppet gik ned over en veritabel Fjasko, og i sin Anmeldelse af »den raadne Flynder«, som han kaldte Stykket, kunde Profit hoverende skrive, at »det lader til at være paa Heldingen med Vaudevillmageren, der (for at tale i det moderne Vaudevillesprog) efter Forestillingen gik af Veien som en vaad Hund, da Gadeproduktet blev almindeligen udhysset og det saa stærkt, at de faa Klappere strax bleve overdøvede, uden at Pi-berne engang behøvede at lade sig høre.«

Vaudevillens Modstandere jubledo; men de gjorde Regning uden Heiberg, der viste sig Situationen fuldkommen voxen. Efter Aftale med Collin forsvandt samtlige Vaudeviller med ét Slag fra Teatret, og i tre Maaneder holdtes Publikum i Karantæne. Imens skrev han sit Forsvarsskrift »Om Vaudevillen som dramatisk Digtart og om dens Betydning paa den danske Skueplads«, der udkom i December 1826 og er hans første æstetisk-kritiske Arbejde.

III

Det lille Skrift, der den Dag i Dag er værd at læse, begynder med et udførligt, vittigt og skaanselsløst Angreb paa den Dilettantisme, der i den sidste Menneskealder har grebet om sig paa alle Om-

raader herhjemme, ikke mindst indenfor Poesien; det giver derunder en Karakteristik af de forskellige dramatiske Kunstarter, bestemmer deres indbyrdes Afgrænsning og hævder Nødvendigheden af, at der skabes Respekt for de rene Former i Dramet, for at den komiske Digtetekunst, der forhen har været national her i Landet, atter kan komme til Værdighed.

Naar det er et ubestrideligt Faktum, at vi i de sidste tyve til tredive Aar intet nationalt Lystspil har erholdt, er Grunden den, at Publikum gennem den Hærskare af eiendige Oversættelser, som behersker Repertoiret, ved den idelige Fremstilling af tyske, franske, engelske, spanske og italienske Sujetter har faaet »en saadan Foragt for det Indeniandske, at det næsten anseer det for umuligt, at nogen interessant Begivenhed skulde kunne tildrage sig paa denne stakkels Jordbund og i denne usle Tid. Et Lystspil, hvis Scene var her i Landet og i nuværende Øieblik, vilde i enhver Situation støde an mod Sandsynligheden, og i enhver Character kun altfor meget støde sammen med den; thi ved enhver Situation vilde man sige: »Sligt kunde aldrig passere her«; og ved enhver Character: »Hermed er meent Herr A eller Herr B.« Saa smaalig og saa ukunstnerisk er vor Anskuelse af den comiske Digtetekunst bleven; saa stor en Ringeagt have vi endelig faaet for os selv og vore Omgivelser. Sættes derimod de samme Characterer og de samme Situationer i et fremmed Land, saa finder man det Urimeligste rimeligt, og Intet for nærgaaende. En Ed, selv om den er paa sit rette Sted, mishager i en Original, men glider ypperlig ned i »Fugleskydningen«; en anstændig Pige, som holdes for en Skjøge, behager i »Ringens Nr. 1«.